

Anonymiserad version

Översättning

C-566/19 - 1

Mål C-566/19

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

25 juli 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Cour d'appel (chambre du conseil) (Luxemburg)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

9 juli 2019

Klagande:

JR

[Utelämnas]

LA CHAMBRE DU CONSEIL DE LA COUR D'APPEL

Genom förklaring av den 19 juni 2019 inkom JR i vederbörlig ordning med ett överklagande till kansliet vid tribunal d'arrondissement de Luxembourg i Luxemburg mot följande beslut som chambre du conseil du tribunal d'arrondissement hade meddelats samma dag [utelämnas]:

- Chambre du conseil förklarade sig vara obehörig att pröva yrkandet om ogiltigförklaring av den europeisk arresteringsorder som hade utfärdats mot JR.

[Utelämnas]

Chambre du conseil slog fast att JR skulle överlämnas för lagföring av de brott som är angivna i den europeiska arresteringsordern av den 24 april 2019, utfärdad av Virginie BRELURUT, vice åklagare vid Parquet du Tribunal de Grande Instance de Lyon [åklagarkammaren vid Distriktsdomstolen i Lyon]. [Orig. s. 2]

[Utelämnas]

JR anser i första hand att överlämnandet inte ska beviljas, eftersom chambre du conseil i första instans inte prövade målet inom den föreskrivna fristen. JR anser vidare att den europeiska arresteringsordern ska ogiltigförklaras med anledning av att den rättsliga myndighet som utfärdade den europeiska arresteringsordern inte är en rättslig myndighet i den mening som avses i artikel 6.1 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002, eftersom Ministère public français [den franska allmänna åklagarmyndigheten], enligt JR, kan vara bunden av indirekta anvisningar från den verkställande makten, en inblandning som strider mot de kriterier som Europeiska unionens domstol (EU-domstolen) har ställt upp. Enligt dessa kriterier är det förbjudet för den verkställande makten att utöva någon typ av inflytande, oavsett om det sker direkt eller indirekt, på den rättsliga myndighet som utfärdar en europeisk arresteringsorder. JR har i andra hand yrkat att en tolkningsfråga ska hänskjutas till EU-domstolen.

Företrädaren för Parquet général [den del av åklagarmyndigheten som ansvarar för mål i överinstanserna] har yrkat att de återopade grunderna ska underkännas. Företrädaren har yrkat att det ska fastställas att den utfärdande myndigheten uppfyller de krav på oavhängighet som fastställts av EU-domstolen, även om det är en allmän åklagarmyndighet som utgör den utfärdande myndigheten. Myndigheten anser dock att om det finns minsta tvivel om detta kriterium ska en tolkningsfråga hänskjutas.

[Utelämnas] **[Orig. s. 3]**. [Utelämnas] [talan inte kan vinna bifall på den första grunden som avser en lagstadgad frist].

EU-domstolen har i två domar av den 27 maj 2019 tolkat begreppet ”utfärdande rättslig myndighet” i den mening som avses i artikel 6.1 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 (domarna av den 27 maj 2019, OG och PI (åklagarmyndigheten i Lübeck och i Zwickau), C-508/18 och C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, och PF (Litauens Riksåklagare), C-509/18, EU:C:2019:457).

EU-domstolen slog fast följande:

- I enlighet med principen om processuell autonomi får medlemsstaterna visserligen enligt sin nationella lagstiftning fastställa den ”rättsliga myndighet” som är behörig att utfärda en europeisk arresteringsorder. Innebörden och räckvidden av detta begrepp får emellertid inte tolkas av varje enskild medlemsstat efter eget skön.
- Orden ”rättslig myndighet” i denna bestämmelse pekar inte endast ut domstolarna i en medlemsstat, utan att de kan täcka in de myndigheter som deltar i rättskipningen i straffrättsliga förfaranden i medlemsstaten i en vidare bemärkelse, till skillnad från bland annat ministerier eller polismyndigheten vilka är hänförliga till den verkställande makten.

- Begreppet ”rättslig myndighet” i den mening som avses i artikel 6.1 i rambeslut 2002/584 kan således omfatta de myndigheter i en medlemsstat som – utan att det nödvändigtvis måste vara fråga om domare eller domstolar – deltar i rättskipningen i straffrättsliga förfaranden i den medlemsstaten, och att en myndighet (såsom en åklagare) – som i ett straffrättsligt förfarande är behörig att vidta åtgärder i samband med lagföring av en brottsmisstänkt person så att åtal kan väckas vid domstol – ska anses delta i rättskipningen i den berörda medlemsstaten.
- Systemet med en europeisk arresteringsorder innehåller två nivåer av skydd för de processuella rättigheter och grundläggande rättigheter som den eftersökta personen ska åtnjuta.

Den andra skyddsnivån för den berördes rättigheter innebär att den rättsliga myndighet som enligt nationell rätt är behörig att utfärda en europeisk arresteringsorder särskilt kontrollerar att erforderliga villkor för utfärdandet är uppfyllda och prövar huruvida utfärdandet är proportionerligt mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i varje enskilt fall. **[Orig. s. 4]**

- Den ”utfärdande rättsliga myndigheten” ska således kunna fullgöra denna uppgift på ett objektivt sätt – med beaktande av samtliga omständigheter som talar till den berörda personens för- och nackdel – och utan att riskera att den då den fattar sitt beslut påtvingas yttre påbud eller anvisningar, särskilt från den verkställande makten. Således ska det inte råda något tvivel om att det är den rättsliga myndigheten, och inte den verkställande makten, som i slutändan är den som fattar beslut om att utfärda en europeisk arresteringsorder.
- Den utfärdande rättsliga myndigheten ska kunna agera på ett oavhängigt sätt då den utfärdar en europeisk arresteringsorder. Det är med tanke på denna oavhängighet påkallat att det finns föreskrifter och organisatoriska bestämmelser som säkerställer att den utfärdande rättsliga myndigheten, då den beslutar om att utfärda en europeisk arresteringsorder, inte riskerar att påtvingas bland annat anvisningar i ett enskilt ärende från den verkställande makten.
- När behörigheten att utfärda en europeisk arresteringsorder enligt lagstiftningen i den utfärdande medlemsstaten tillkommer en myndighet som deltar i rättskipningen i medlemsstaten men som inte är en domstol, så ska beslutet att utfärda en sådan arresteringsorder – bland annat vad avser frågan om beslutet är proportionerligt eller ej – i medlemsstaten kunna överklagas till domstol på ett sätt som till fullo uppfyller de krav som uppställs inom ramen för ett effektivt domstolsskydd.

Sammanfattningsvis omfattar inte begreppet ”utfärdande rättslig myndighet” i den mening som avses i rambeslutet, den del av åklagarmyndigheten som ansvarar för mål i underinstansen i en medlemsstat och som i samband med att ett beslut om att utfärda en europeisk arresteringsorder riskerar att direkt eller indirekt påtvingas

anvisningar från den verkställande makten, såsom justitieministern, utan begreppet omfattar däremot åklagare i överinstanserna i en medlemsstat som – samtidigt som förevarande åklagare i organisatoriskt hänseende är oavhängig i förhållande till den dömande makten – är behörig att väcka åtal och vars ställning säkerställer att vederbörande är oavhängig i förhållande till den verkställande makten då beslut fattas om att utfärda en europeisk arresteringsorder.

Företrädaren för åklagarmyndigheten i överinstanserna har gjort gällande att den franska allmänna åklagarmyndigheten iakttar EU-domstolens krav, eftersom sedan loi n° 2013-669 du 25 juillet 2013 (lag nr 2013-669 av den 25 juli 2013) trädde ikraft, föreskriver artikel 30 i Code de procédure pénale français [franska straffprocesslagen] uttryckligen att justitieministern inte har möjlighet att ge den allmänna åklagarmyndigheten anvisningar i enskilda ärenden.

Det är riktigt att enligt artikel 30 i den franska straffprocesslagen, i den aktuella lydelsen enligt lagen av den 25 juli 2013, får inte den franska justitieministern ge någon som helst anvisning till magistrats du Ministère public [åklagare vid den allmänna åklagarmyndigheten oavsett rättsinstans] i enskilda ärenden. Justitieministern får dock ge generella anvisningar.

Det går således att slå fast att formellt sett uppfyller den franska allmänna åklagarmyndigheten de krav på oavhängighet som uppställs i EU-domstolens ovannämnda domar, eftersom procureur de la République (åklagare i underinstans) är skyddade från anvisningar från den verkställande makten i enskilda ärenden. [Orig. s. 5]

Denna bedömning strider dock mot den bedömning som generaladvokaten Campos Sánchez-Bordona vid EU-domstolen gjorde i sitt förslag till avgörande, föredraget den 30 april 2019 (i målen OG och PI (åklagarmyndigheten i Lübeck och i Zwickau), C-508/18 och C-82/19 PPU, EU:C:2019:337). Följande anges: ”Oavhängigheten hos den nationella myndighet som utfärdar den europeiska arresteringsordern förutsätter att ’den aktuella instansen fullgör sina uppgifter helt självständigt, utan att vara underställd någon annan och utan att ta emot order eller instruktioner från något håll och att den således är skyddad mot yttre inblandning eller påtryckningar som kan äventyra dess ledamöters oberoende prövning och påverka deras avgöranden’” (Punkt 87 i förslaget till avgörande).

Det är mot detta som det underställda förhållandet mellan särskilt parquet général [åklagare som ansvarar för mål i överinstanserna] och parquet des tribunaux [åklagare som ansvarar för mål vid underinstansen i Frankrike] skulle kunna strida, eftersom artikel 36 i straffprocesslagen föreskriver ”att åklagare i överinstanserna kan via skriftliga anvisningar som tas in i handlingarna i målet ålägga åklagare i underinstans att väcka åtal eller låta väcka åtal eller inge de skriftliga yrkanden som åklagaren i överinstanserna anser vara lämpliga”.

Generaladvokaten har även påpekat att ”[o]avhängigheten är ... oförenlig med ’att vara underställd någon annan’. Domstolarnas ledamöter är också

oavhängiga i förhållande till de högre domstolsinstanserna, vilka visserligen kan pröva och upphäva deras domar i efterhand men inte diktera hur de ska döma (punkt 96 i förslaget till avgörande).

I domen *Moulin mot Frankrike* av den 23 november 2010 bekräftade Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna den rättspraxis som bygger på domen i målet *Medvedyev mot Frankrike* av den 29 mars 2010. Målet gällde att åklagare i underinstans inte hade ”ställning som ’rättslig myndighet’, vilket innebar ett åsidosättande av artikel 5.3 i konventionen, med anledning av att åklagare vid den allmänna åklagarmyndigheten i Frankrike inte uppfyllde kravet på oavhängighet i förhållande till den verkställande makten. Enligt fast rättspraxis ingår oavhängighet, tillsammans med opartiskhet, bland de garantier som är förknippade med det självständiga begreppet ämbetsman i den mening som avses i artikel 5.3.”

I domen konstaterade Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna först att ”*även om samtliga ämbetsmän inom domstolsväsendet företräder den rättsskipande myndighet som avses i artikel 66 i konstitutionen, framgår det av nationell rätt att domare omfattas av en annan ordning än den som gäller för åklagare vid den allmänna åklagarmyndigheten. Åklagare har en gemensam överordnad, garde des sceaux, ministre de la Justice, [justitieministern], som är en regeringsmedlem och således en del av den verkställande makten. I motsats till domare kan de avsättas enligt artikel 64 i konstitutionen. De står under ledning och kontroll av deras överordnade vid åklagarkammaren och under överinseende av justitieministern. Enligt artikel 33 i straffprocesslagen är den allmänna åklagarmyndigheten skyldig att framställa skriftliga yrkanden i enlighet med de anvisningar som ges under de förutsättningar som föreskrivs i artiklarna 36, 37 och 44 i samma lag, även om förevarande myndighet fritt kan utveckla muntliga yttranden som anses vara lämpliga för rättsskipningens bästa*” (punkt 56 i domen). Europadomstolen ”*erinrar om att garantier för oavhängighet gentemot den verkställande makten och parterna innebär att den allmänna åklagarmyndigheten därefter inte kan vidta åtgärder mot sökanden i ett straffrättsligt förfarande* (punkt 58 i domen). **[Orig. s. 6]**

Det är visserligen riktigt, som preciseras ovan, att sedan reformen år 2013, får inte Frankrikes justitieminister ge allmänna åklagare vid den allmänna åklagarmyndigheten anvisningar i enskilda ärenden, men andra av Europadomstolens konstateranden är fortfarande aktuella och i synnerhet det som gällde bristen på garantier för åklagarens oavhängighet och opartiskhet i förhållande till den tilltalade och den eftersökta personen, i och med att den allmänna åklagarmyndigheten även kännetecknas av att den är odelbar. Åklagare vid samma åklagarkammare i underinstans utgör en odelbar helhet. En åklagare som utför en handling gör det för hela kammarens räkning och de kan således ersätta varandra under hela förfarandet.

I förevarande fall ska det konstateras att åklagarkammaren vid Tribunal de Grande Instance de Lyon hade väckt åtal mot JR, medan en annan åklagare vid samma kammare hade utfärdat den aktuella europeiska arresteringsordern.

Med hänsyn till dessa överväganden och till EU-domstolens praxis från domarna av den 27 maj 2019 uppkommer frågan om Frankrikes allmänna åklagarmyndighet i förevarande fall iakttar de fastställda kriterierna på oavhängighet och opartiskhet för att kunna utfärda en europeisk arresteringsorder, eftersom systemet med en europeisk arresteringsorder innehåller två nivåer av skydd för de processuella rättigheter och grundläggande rättigheter som den eftersökta personen ska åtnjuta och eftersom den behöriga rättsliga myndigheten som i Frankrike är utsedd att utfärda en europeisk arresteringsorder, och som ska kontrollera att erforderliga villkor för att utfärda en europeisk arresteringsorder är uppfyllda och pröva om utfärdandet är proportionerlig mot bakgrund av handlingarna i det straffrättsliga ärendet, samtidigt ansvarar för lagföring i samma ärende.

Eftersom en korrekt tillämpning av unionsrätten utgör tvingande rätt och tillämpningen i förevarande fall inte är så uppenbar att det inte finns utrymme för något rimligt tvivel, ska [utelämnas] tolkningsfrågan i domslutet hänskjutas till EU-domstolen i enlighet med artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

PÅ DESSA GRUNDER

[Utelämnas]

vilandeförklaras målet till dess att Europeiska unionens domstol har prövat följande fråga: **[Orig. s. 7]**

”Kan den allmänna franska åklagarmyndigheten vid en förundersökningsdomstol eller en dömande domstol, som enligt medlemsstatens rätt är behörig i Frankrike att utfärda en europeisk arresteringsorder, betraktas som en utfärdande rättslig myndighet, i den självständiga betydelsen i artikel 6.1 i rambeslut nr 2002/584/RIF, för det fall den allmänna åklagarmyndigheten, som ska kontrollera att erforderliga villkor för att utfärda en europeisk arresteringsorder är uppfyllda och pröva om utfärdandet är proportionerlig mot bakgrund av handlingarna i det straffrättsliga ärendet, samtidigt ansvarar för lagföring i samma ärende?”

[Utelämnas] [Underskrifter]